

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan arvonlisäverolakia muutettavaksi siten, että käyttöön otetaan verovelvollisuuden euromääräiseen alarajaan liittyvä veronhuojennus. Huojennus pienenee asteittain liikevaihdon kasvaessa, ja lopullinen tilitettävä vero nousee siten vähitellen täyteen määrään. Vero muuttuu täysimääräiseksi 20 000 euron vuosiliikevaihdon kohdalla. Huojennuksen ja verovelvollisuuden alarajan perusteena olevan liikevaihdon laskentajakso sidottaisiin tilikauteen. Huojennus koskisi sekä luonnollisia henkilöitä että oikeushenkilöitä. Huojennuksen ulkopuolelle rajattaisiin muun muassa metsätalous ja eräät kiinteistön käyttöoikeuden luovutukset. Huojennus palautettaisiin kuukausitilitysmenette-

lyssä oleville verovelvollisille jälkikäteen tilikauden päätyttyä. Vuositilitysmenettelyssä olevat verovelvolliset vähentäisivät huojennuksen verokaudelta tilitettävästä verosta.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan arvonlisäverolakia muutettavaksi siten, että kiinteistöhallintapalvelun ja itse suoritettun rakentamispalvelun oman käytön verotukseen liittyvät alarajat nostettaisiin 30 500 eurosta 35 000 euroon.

Esitys liittyy valtion vuoden 2004 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2004 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Verovelvollisuuden alarajaan liittyvä huojennus	3
1.1. Nykytila.....	3
1.1.1. Suomen lainsäädäntö.....	3
1.1.2. Euroopan yhteisön lainsäädäntö	3
1.2. Nykytilan arviointi.....	4
1.3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	4
2. Kiinteistöhallintapalvelun ja itse suoritetun rakentamispalvelun oman käytön verotuksen alaraja	6
3. Esityksen vaikutukset	7
3.1. Taloudelliset vaikutukset	7
3.2. Hallinnolliset vaikutukset	7
4. Asian valmistelu	8
5. Riippuvuus muista esityksistä.....	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	8
1. Lakiehdotusten perustelut	8
2. Voimaantulo	12
LAKIEHDOTUKSET	13
arvonlisäverolain muuttamisesta	13
LIITE	16
RINNAKKAISTEKSTIT	16
arvonlisäverolain muuttamisesta	16

YLEISPERUSTELUT

1. Verovelvollisuuden alarajaan liittyvä huojennus**1.1. Nykytila***1.1.1. Suomen lainsäädäntö*

Arvonlisäverolain (1501/1993) mukaan verovelvollisia ovat periaatteessa kaikki verollisia tavaroita ja palveluja liiketoiminnan muodossa myyvät yritykset ja ammatinharjoittajat.

Hallinnollisista syistä verosta on vapautettu vähäinen toiminta. Arvonlisäverolain 3 §:n mukaan myyjä ei ole verovelvollinen, jos kalenterivuoden liikevaihto on enintään 8 500 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksen perusteella merkitty verovelvolliseksi. Liikevaihdolla tarkoitetaan tavaroiden ja palvelujen verollisten myyntien, niin sanottujen nollaverollisten myyntien, kiinteistön tai siihen kohdistuvien oikeuksien luovutusten sekä rahoitus- ja vakuutuspalvelujen myyntien yhteismäärää, lukuun ottamatta liitännäisluonteisten rahoitus- ja vakuutuspalvelujen sekä käyttöomaisuuden myyntiä. Nollaverollisella myynnillä tarkoitetaan verotonta myyntiä, joka oikeuttaa hankintoihin sisältyvän veron vähentämiseen. Lain 12 §:n mukaan liiketoiminnan harjoittaja, jonka liikevaihto ei ylitä 8 500 euroa, voi tulla hakemuksesta verovelvolliseksi.

Verovelvollisuuden alarajan tarkoituksena ei ole vapauttaa verosta varsinaista ammatti- ja liiketoimintaa, vaan rajata verotuksen ulkopuolelle lähinnä harrastusluonteinen toiminta. Raja on neutraalisuussyistä asetettu varsin matalaksi, koska se aiheuttaa eriarvoisuutta rajan tuntumassa toimivien vastaavaa toimintaa harjoittavien yritysten kesken. Tämä ongelma korostuisi sitä enemmän, mitä korkeampi raja on.

Verovelvollisuusrajan ylittymiseen ei liity minkäänlaista lievennystä. Mikäli kalenterivuoden liikevaihto ylittää 8 500 euron rajan, on koko kalenterivuoden myynnistä suoritettava täysimääräinen vero.

1.1.2. Euroopan yhteisön lainsäädäntö

Euroopan yhteisössä sovellettavaa arvonlisäverojärjestelmää koskevat säännökset sisältyvät jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste annettuun kuudenteen neuvoston direktiiviin 77/388/ETY, jäljempänä kuudes arvonlisäverodirektiivi.

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 24 artiklaan sisältyvät pieniin yrityksiin sovellettavia erityisjärjestelmiä koskevat säännökset.

Artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka olivat ennen direktiivin voimaantuloa ottaneet käyttöön verovapautuksia tai asteittaisia veronhuojennuksia, voivat pyytää nämä vapautukset voimassa, jos ne ovat yhdenmukaiset arvonlisäverojärjestelmän kanssa.

Artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat myöntää verovapautuksen sellaisille verovelvollisille, joiden vuosittainen liikevaihto kansallisena valuuttana kuudenteen arvonlisäverodirektiivin antamispäivän muuntokurssin mukaan on enintään 5 000 Euroopan laskentayksikköä. Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa soveltaa asteittaisia veronhuojennuksia verovelvollisiin, joiden vuosittainen liikevaihto on suurempi kuin näiden jäsenvaltioiden verovapautuksen soveltamiselle vahvistama enimmäismäärä.

Artiklan 3 kohdan mukaan vapautusten ja asteittaisten veronhuojennusten käsitteitä on sovellettava pienten yritysten suorittamiin tavaroiden luovutuksiin ja palvelujen suoritukseen. Jäsenvaltiot voivat sulkea tiettyjä liiketoimia 2 kohdassa tarkoitettun järjestelmän ulkopuolelle.

Artiklan 4 kohdassa määritellään 2 kohdan soveltamisessa viitearvona käytettävä liikevaihto. Se muodostuu tavaroiden ja palvelujen arvonlisäverottomasta arvosta, siltä osin kuin niitä on verotettava, mukaan lukien nollaverolliset liiketoimet, kiinteistöjä koskevien liiketoimien arvosta sekä rahoitus- ja vakuutuspalvelujen arvosta, jolleivät nämä liike-

toimet ole luonteeltaan liitännäisiä. Aineellisten tai aineettomien investointitavaroiden luovutuksia ei kuitenkaan oteta huomioon liikevaihtoa laskettaessa.

Artiklan 5—7 kohdassa säädetään vapautuksen ja asteittaisen veronhuojennuksen suhteesta yleiseen verojärjestelmään. Artiklan 5 kohdan mukaan verovelvolliset, jotka saavat vapautuksen, eivät ole oikeutettuja vähennyksiin eivätkä veron mainitsemiseen laskussa. Artiklan 6 kohdan mukaan verovelvolliset, jotka voivat saada vapautuksen, voivat valita tavanomaisen arvonlisäverojärjestelmän noudattamisen, jolloin ne hyötyvät mahdollisista kansallisen lainsäädännön mukaisista asteittaisista veronhuojennuksista. Artiklan 7 kohdan mukaan verovelvollisia, jotka saavat asteittaisen veronhuojennuksen, on pidettävä yleisen arvonlisäverojärjestelmän alaisina verovelvollisina.

Useassa jäsenvaltiossa sovelletaan euro-määräistä verovelvollisuuden alarajaa. Direktiivin siirtymäsäännöksistä ja liittymissopimuksissa tehdyistä poikkeuksista johtuen alarajan suuruus vaihtelee jäsenvaltiokohtaisesti. Asteittaista veronhuojennusta sovelletaan Alankomaissa ja Luxemburgissa.

Suomella olisi direktiivin 24 artiklan 2 kohdan b alakohdan perusteella oikeus vapauttaa verosta vain sellaiset yritykset, joiden vuosiliikevaihto ei ylitä 5 000 Euroopan laskentayksikköä. Liittymissopimuksessa Suomelle on kuitenkin myönnetty oikeus vapauttaa verosta sellaiset vähäisen liiketoiminnan harjoittajat, joiden vuosiliikevaihto on vähemmän kuin 10 000 Euroopan laskentayksikköä. Liittymissopimuksessa Suomelle ei ole myönnetty oikeutta soveltaa asteittaista veronhuojennusta. Direktiiviä on kuitenkin mahdollista tulkita siten, että Suomella olisi oikeus ottaa tällainen huojennus käyttöön.

1.2. Nykytilan arviointi

Verovelvollisuuden euromääräisellä alarajalla voi olla haitallisia vaikutuksia pienyritysten kasvuun. Tällainen verovelvollisuuden määrittely aiheuttaa rajan kohdalla vähäistenkin liikevaihdon muutosten seurauksena jyrkkiä veroseuraamuksia. Liikevaihdoltaan rajan alapuolelle jäävä elinkeinonharjoittaja

on kokonaan verotuksen ulkopuolella. Rajan ylittymisen jälkeen häneen sovelletaan sitä vastoin kaikkia verovelvollisuudesta aiheutuvia velvoitteita. Tämän vuoksi verovelvollisuuden alaraja saattaa rajan mataluudesta huolimatta estää pienimuotoista toimintaa harjoittavia yrittäjiä laajentamasta toimintaansa.

1.3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Pienyritysten kasvumahdollisuuksien edistämiseksi ehdotetaan, että verovelvollisuuden alarajaan liitettäisiin asteittainen veronhuojennus. Tällaisen huojennuksen avulla voitaisiin lieventää alarajan ylittymisestä aiheutuvaan verovelvollisuuteen liittyviä velvoitteita, mikä madaltaisi kynnyksiä laajentaa liiketoimintaa ja voisi vähentää houkutus-harmaaseen talouteen siirtymiseksi.

Ehdotetussa järjestelmässä elinkeinonharjoittaja välttyisi nykyiseen tapaan verovelvollisuuden 8 500 euron alarajaan asti kaiken veron maksamiselta. Rajan ylittyessä yritys joutuisi suorittamaan veroa, mutta saisi asteittain pienenevän huojennuksen. Verovelvollisuus alkaisi näin ollen liukuvasti siten, että tilitettävä vero vasta vähitellen yrityksen toiminnan laajetessa nousisi täyteen määrään.

Direktiivin mukaan asteittainen veronhuojennus voidaan periaatteessa toteuttaa joko liikevaihtoon tai tilitettävään veroon perustuvan mallin avulla.

Liikevaihdon perusteella laskettava huojennus liittyy liikevaihtoon perustuvaan verovelvollisuuden alarajaan. Siinä huojennus pienenee ja vero nousee asteittain täyteen määrään liikevaihdon kasvaessa. Malli suosii työvaltaisia yrityksiä, joilla on niukasti vähennyskelpoisia ostoja. Tällaisilla yrityksillä tilitettävä vero ja siten myös huojennus on suurempi kuin saman liikevaihdon omaavilla pääomavaltaisemmilla yrityksillä, joilla on paljon vähennyskelpoisia ostoja.

Tilitettävän veron perusteella laskettava huojennus määräytyy myynneistä suoritettavan veron ja ostoista vähennettävän veron erotuksen perusteella. Huojennukseen liittyy tilitettävään veroon perustuva verovelvollisuuden alaraja. Huojennus pienenee ja vero nousee asteittain täyteen määrään tilitettävän

veron kasvaessa. Malli on neutraali työvaltaisten ja pääomavaltaisten yritysten suhteen, koska huojennuksen suuruus ei riipu yrityksen liikevaihdosta.

Direktiivin mukaan huojennuksen tulee liittyä verovelvollisuuden alarajaan. Liikevaihtoperusteinen verovelvollisuuden alaraja ja tilitettävän veron perusteella laskettava huojennus eivät järjestelmien eriperusteisuudesta johtuen ole yhteensopivia. Tilitettävään veroon perustuva huojennusmalli on tämän vuoksi sekä toiminnallisesti että yhteisön lainsäädännön näkökulmasta ongelmallinen.

Yhteisön lainsäädännön mukaan verovelvollisuuden alaraja ja täysimääräisen huojennuksen raja eivät saa ylittää Suomen liittymissopimuksessa määriteltyä 10 000 euron liikevaihtorajaa. Tällaista liikevaihtoa vastaavan tilitettävään veroon perustuvan rajan määrittäminen ei ole mahdollista, koska veroperusteinen raja määräytyy paitsi myyntien myös vähennyskelpoisten ostojen perusteella. Tilitettävään veroon perustuva huojennusmalli, jossa täysimääräisen huojennuksen voivat saada myös sellaiset yritykset, joiden vuosiliikevaihto ylittää 10 000 euroa, ei yhteisölainsäädännön mukaan ole Suomelle sallittu. Lisäksi on huomattava, että tällainen huojennus kohdistuisi osittain myös liikevaihdoltaan varsin suuriin yrityksiin, joilla on paljon vähennyksiä. Direktiivi edellyttää huojennuksen soveltamista vain pieniin yrityksiin.

Edellä esitetystä syistä veronhuojennus toteutettaisiin liikevaihtoon perustuvan mallin avulla. Yritys, jonka liikevaihto ylittää verovelvollisuuden alarajan, saisi siten huojennuksen, joka pienenesi asteittain liikevaihdon kasvaessa. Sellaiset vähäisen toiminnan harjoittajat, joiden liikevaihto ei ylitä 8 500 euron rajaa, mutta jotka ovat hakeutuneet verovelvolliseksi, saisivat huojennuksena maksamansa veron kokonaan takaisin.

Koska asteittaisen veronhuojennuksen tulee liittyä verovelvollisuuden alarajaan, sen vaikutusalueetta ei voi ulottaa kovin pitkälle 8 500 euron rajasta. Tämä huomioon ottaen ehdotetaan, että vero muuttuisi täysimääräiseksi 20 000 euron vuosiliikevaihdon kohdalla.

Koska huojennus koskisi myös kirjanpitovelvollisia yrityksiä, joilla on tilikausi, huo-

jennus laskettaisiin tilikauden liikevaihdon perusteella. Käsitteiden yhdenmukaisuuden ja järjestelmän toimivuuden vuoksi myös verovelvollisuuden alarajan perustana olevan liikevaihdon laskentajakso muutettaisiin nykyisestä kalenterivuodesta tilikaudeksi. Jos tilikausi olisi lyhyempi tai pitempi kuin 12 kuukautta, liikevaihto muunnettaisiin vastaamaan 12 kuukauden tilikauden liikevaihtoa.

Huojennuksen perusteena olevaan liikevaihtoon luettaisiin vastaavat myynnit kuin nykyisin verovelvollisuuden alarajan perusteena olevaan liikevaihtoon. Huojennuksen perusteena olevaan liikevaihtoon myyntihinnot otettaisiin huomioon ilman arvonalisäveron osuutta.

Huojennus koskisi neutraalisuussyistä lähtökohtaisesti kaikkia yritysmuotoja. Siihen olisivat siten oikeutettuja luonnolliset henkilöt sekä yhtymät ja yhteisöt.

Liikevaihdon perusteella huojennukseen oikeutettujen piirissä olisi runsaasti metsänomistajia ja noin 46 prosenttia huojennuksesta suuntautuisi metsätalouteen.

Metsätalouden myynnit tapahtuvat pääosin toiselle verovelvolliselle, jolloin ostaja saa vähentää myynnistä suoritettavan veron, eikä se siten muodostu toiminnan kustannukseksi. Lisäksi metsätalouden harjoittajan on omaan toimintaansa liittyvien hankintojen vähennysoikeuksien vuoksi kannattavaa olla verovelvollinen. Nykyinen verovelvollisuuden alaraja ei siten vaikuta haitallisesti metsätalouden harjoittajiin.

Huojennuksen tavoitteena on edistää pienyritysten kasvumahdollisuuksia madaltamalla verovelvollisuusrajan muodostamaa kynnystä laajentaa liiketoimintaa. Metsätalouden lukeminen huojennuksen piiriin merkitsisi sitä, että lähes puolet verotuesta kanavoituisi sellaisille jo nykyisin verovelvollisille metsänomistajille, joiden edun mukaista on vähennysoikeuksien vuoksi olla verovelvollisia. Tämä ei olisi huojennukselle asetettujen tavoitteiden mukaista eikä perusteltua toimenpiteen kustannustehokkuuden kannalta. Sen vuoksi ehdotetaan, että metsätalous rajattaisiin huojennuksen ulkopuolelle.

Muu alkutuotanto kuin metsätalous kuuluisi sitä vastoin huojennuksen piiriin. Vaikka pääosa muun alkutuotannon myynneistä

suuntautuu toiselle verovelvolliselle, ei näiden myyntien osuus huojennuksesta olisi huomattavasti suurempi kuin muiden huojennuksen piiriin kuuluvien yritysten kohdalla. Tämän vuoksi sekä maatalouden ja sen sivuelinkeinoihin liittyvien rajanveto- ja neutraalisuusongelmien välttämiseksi muuta alkutuotantoa ei rajattaisi huojennuksen piiristä.

Kiinteistön käyttöoikeuden luovuttaminen on arvonlisäverolain 30 §:n mukaan verotonta. Luovuttajalla on kuitenkin mahdollisuus tietyin edellytyksin hakeutua toiminnasta verovelvolliseksi. Tämä tulee kysymykseen tilanteissa, joissa kiinteistön käyttöoikeus luovutetaan toiselle verovelvolliselle vähennykseen oikeuttavaan käyttöön. Nykyinen verovelvollisuusraja ei vaikuta haitallisesti tällaisiin luovuttajiin, koska verovelvollisuus on toimintaan liittyvien hankintojen vähennysoikeuden vuoksi hakeutujan edun mukaista. Tämän vuoksi ehdotetaan, että myös tällaiset hakeutujat rajattaisiin huojennuksen ulkopuolelle.

Verovelvollisuuden alarajaa ei sovelleta ulkomaisiin yrityksiin, joilla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa, eikä kuntiin. Tämän vuoksi näihin yrityksiin ja yhteisöihin ei myöskään sovelletaisi alarajahuojennusta.

Käyttöomaisuuden myyntejä ei luettaisi huojennuksen perusteena olevaan liikevaihtoon. Verokeinottelutilanteiden välttämiseksi huojennusta ei myönnettäisi myöskään käyttöomaisuuden myynnistä suoritettavasta verosta.

Kuukausitilitysmenettelyssä olevalle verovelvolliselle huojennus palautettaisiin jälkikäteen. Verovelvollinen ilmoittaisi ja maksaisi valtiolle kalenterikuukausittain tilitettävät verot tilikauden aikana normaalisti. Tilikauden päätyttyä verovirasto palauttaisi huojennuksen verovelvolliselle hakemuksesta. Verotilijärjestelmän suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä tulee viimeistään vuonna 2006 ratkaistavaksi työnantajasuoritusten ja arvonlisäveron maksukertojen harventaminen.

Vuositilitysmenettelyssä olevat alkutuottajat ja taide-esineiden tekijät ilmoittaisivat huojennuksen veroilmoituksessaan ja vähentäisivät sen oma-aloitteisesti verokaudelta tilitettävästä verosta.

2. Kiinteistöhallintapalvelun ja itse suoritettun rakentamispalvelun oman käytön verotuksen alaraja

Arvonlisäverolain mukaan kiinteistöhallintapalveluja ovat rakentamispalvelut, kiinteistön puhtaanapito ja muu kiinteistöhoito sekä kiinteistön talous- ja hallintopalvelut. Kiinteistöhallintapalveluja ovat siten käytännössä esimerkiksi kiinteistön korjaustyöt, huoneistosiivous sekä talonmiehen ja isännöitsijän tehtävät.

Kiinteistöhallintapalvelujen myynnistä on suoritettava veroa arvonlisäverolain yleisten periaatteiden mukaisesti. Kiinteistön omistajan tai haltijan ulkopuolisilta ostamiin kiinteistöhallintapalveluihin sisältyy siten arvonlisävero. Jos oikeutta palvelun hintaan sisältyvän arvonlisäveron vähentämiseen ei ole, kiinteistön omistajalle tai haltijalle olisi ilman erityissääntelyä verotuksellisesti edullisempaa tuottaa kiinteistöön kohdistuvat palvelut itse kuin ostaa ne ulkopuolisilta. Tämän kilpailuhäiriön lieventämiseksi kiinteistöön kohdistuvat kiinteistön omistajan tai haltijan omalla henkilökunnalla suorittamat työt verotetaan oman käytön verotusta koskevien periaatteiden mukaisesti. Verovelvollisuus koskee verotonta toimintaa harjoittavia liikelaitoksia, verottoman kiinteistön vuokraustoiminnan harjoittajia, asunto- ja kiinteistöyhtiöitä, yleishyödyllisiä yhteisöjä ja seurakuntia.

Hallinnollisista syistä kiinteistöhallintapalvelujen oman käytön verotuksen edellytyksenä on, että omien töiden arvo ylittää tietyn euromääräisen alarajan. Arvonlisäverolain 32 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan veroa ei ole suoritettava, jos kalenterivuoden aikana suoritetuista kiinteistöhallintapalveluista aiheutuneet palkkakustannukset sosiaalikuuluineen eivät ylitä 30 500 euroa. Euromääräinen raja on kiinteistön omistaja- tai haltijakohtainen. Vastaavan suuruinen euromääräinen raja liittyy arvonlisäverolain 33 §:ssä säädettyyn itse suoritettujen rakentamispalvelujen oman käytön verotukseen.

Alunperin kiinteistöhallintapalvelujen oman käytön verotuksen alaraja oli mitoitettu siten, että verovelvollisuus syntyi, jos kiinteistönhaltija oli työllistänyt kokopäiväisesti ainakin yhden työntekijän. Tätä periaatetta

kuitenkin muutettiin vuonna 2000, koska sen katsottiin vaikeuttavan kokopäivätoimisen talonmiehen palkkaamista. Asuntoyhtiön palveluksessa olevan talonmiehen koettiin lisäävän asukkaiden turvallisuuden tunnetta ja parantavan heidän asumisviihtyvyyttään. Tämän vuoksi oman käytön verotuksen alarajaa nostettiin vuoden 2000 alusta 120 000 markasta 180 000 markkaan, joka vastasi kokopäiväisen talonmiehen keskimääräistä vuosiansiota. Raja muunnettiin myöhemmin 30 500 euroksi vuonna 2001. Vastaavat muutokset tehtiin arvonlisäverolain 33 §:ssä säädettyyn itse suoritettujen rakentamispalvelujen oman käytön verotuksen alarajaan.

Kiinteistöhallintapalvelujen oman käytön verotuksen alarajaa ehdotetaan tarkistettavaksi talonmiesten ansiotason nousua vastaavasti, jotta asuntoyhtiöillä olisi mahdollisuus palkata yksi kokopäivätoiminen työntekijä ilman arvonlisäveroseuraamuksia myös jatkossa. Tämän mukaisesti raja ehdotetaan nostettavaksi 30 500 eurosta 35 000 euroon. Asuntoyhtiöiden lisäksi muutos koskisi myös muita kiinteistönomistajia ja -haltijoita. Itse suoritettujen rakentamispalvelujen oman käytön verotuksen alarajaa muutettaisiin vastaavasti.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Verovelvollisuuden alarajaan liittyvä huojennus keventäisi sen piiriin kuuluvien, erityisesti työvaltaisten pienyritysten arvonlisäverorasitusta.

Huojennuksen suuruus olisi ilman edellä ehdotettuja rajauksia arviolta noin 67 miljoonaa euroa vuodessa. Tästä noin 22 miljoonaa euroa kohdistuisi kuukausitilitysmenettelyssä oleviin verovelvollisiin ja noin 45 miljoonaa euroa vuositilitysmenettelyssä oleviin alkutuottajiin. Alkutuotannon saamasta huojennuksesta noin 31 miljoonaa euroa suuntautuisi metsätalouteen. Ehdotuksen mukaan metsätalous rajattaisiin huojennuksen ulkopuolelle, jolloin pienyrityksille ehdotetun verotuen suuruuden voidaan arvioida olevan yhteensä noin 36 miljoonaa euroa vuodessa, mikä merkitsisi saman suuruista menetystä valtion verotuloihin. Veronhuojennuksen ve-

rotuottovaikutus toteutuisi ensimmäisen kerän vuonna 2005, koska vero vuodelta 2004 kannettaisiin bruttomääräisenä ja huojennus annettaisiin verovelvollisille seuraavana vuonna.

Huojennus voisi helpottaa yrittäjäksi ryhtymistä ja arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittautumista. Siten se voisi osaltaan edistää työllisyyttä ja estää harmaan talouden muodostumista. Huojennus kohdistuisi yrityksiin, joiden liikevaihto on varsin matala ja jotka yleensä työllistävät vain yhden henkilön. Työllisyysvaikutukset toteutuisivat siten ensisijaisesti markkinoille tulevana uusina yrittäjinä eikä niinkään palkattuna lisätyövoimana.

Ehdotetun kiinteistöhallintapalvelun ja itse suoritettujen rakentamispalvelujen oman käytön verotukseen liittyvän alarajan nostaminen 30 500 eurosta 35 000 euroon vähentäisi valtion verotuloja arviolta 3–4 miljoonaa euroa vuodessa. Alarajan nostosta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä kilpailuvääritymiä.

3.2. Hallinnolliset vaikutukset

Ehdotetun huojennusmallin piiriin arvioidaan tulevan lähes 80 000 verovelvollista, joista noin 50 000 kuuluisi kuukausitilitysmenettelyn ja noin 30 000 vuositilitysmenettelyn piiriin. Huojennus saattaa myös lisätä vapaaehtoista rekisteröitymistä verovelvolliseksi.

Verohallinnon kannalta huojennuksen toteuttaminen lisäisi tiedotustoiminnan ja verovelvollisten ohjaamisen tarvetta, muodostaisi uusia työvaiheita valvontaan eli huojennuksen perusteena olevien tietojen valvonnan ja huojennuksen jälkikäteisen korjaamisen, sekä aiheuttaisi muutoksia ilmoituslomakkeisiin ja atk-järjestelmiin. Uudistuksesta aiheutuvat käyttöönottokustannukset ovat arviolta 300 000 euroa. Järjestelmän ylläpito aiheuttaisi vuosittain arviolta 10 henkilötyövuoden lisätyön ja lisäisi palveluostoja noin 60 000 eurolla.

Verovelvollisille huojennuksen toteuttaminen aiheuttaisi muutostarpeita kirjanpito-ohjelmiin sekä uusien valvontatietojen ilmoittamisen verohallinnolle. Verovelvollisten olisi selvitettävä ja ilmoitettava huojennuksen perusteena oleva liikevaihto sekä huojennuk-

seen oikeuttava tilitettävä vero. Vuositilitys-menettelyssä olevien olisi lisäksi laskettava huojennuksen suuruus.

Kiinteistöhallintapalvelun ja itse suoritettua rakentamispalvelun oman käytön verotukseen liittyvän alarajan nostamisella 30 500 eurosta 35 000 euroon ei arvioida olevan merkittäviä hallinnollisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiova-

rainministeriössä. Asian valmistelussa on kuultu keskeisiä elinkeinoelämän etujärjestöjä.

5. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2004 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

3 §. Arvonlisäverolain 3 §:ssä säädetään verovelvollisuuteen liittyvästä liikevaihdon alarajasta. Pykälään tehtäisiin verovelvollisuuden alarajaan liittyvän veronhuojennuksen käyttöönotosta johtuvat muutokset.

Pykälän 1 momentin mukaan alaraja määritellään nykyisin kalenterivuoden liikevaihdon perusteella. Koska ehdotettu uusi asteittainen huojennus laskettaisiin tilikauden liikevaihdon perusteella, verovelvollisuuden alarajan määrittelyä muutettaisiin vastaavasti. Jatkoksa myös verovelvollisuuden alaraja laskettaisiin siten myyjän tilikauden eikä kalenterivuoden liikevaihdon perusteella. Niiden elinkeinonharjoittajien, jotka eivät ole kirjanpitovelvollisia, samoin kuin vuositilitysmenettelyn piiriin kuuluvien verovelvollisten tilikautena pidettäisiin ehdotetun 208 a §:n mukaisesti kalenterivuotta.

Pykälän 2 momentissa määritellään verovelvollisuuden alarajan perusteena oleva liikevaihto. Myös alarajahuojennuksen perusteena oleva liikevaihto määräytyisi tämän säännöksen mukaisesti.

Liikevaihtoon luettaisiin säännöksessä mainittujen myyntien lisäksi myös tavaroiden ja palvelujen ottaminen omaan käyttöön. Lain 20 §:n mukaan myyntinä pidetään tavaran tai palvelun ottamista omaan käyttöön siten kuin 21—26 §:ssä säädetään. Edellytyksenä oman käytön lukemiselle liikevaihtoon olisi kuitenkin oman käytön verotuksen edellytysten

täytyminen. Tämä voisi johtaa siihen, että oman käytön verotus otettaisiin huomioon eri tavoin verovelvollisuuden alarajaa ja huojennusta laskettaessa. Esimerkiksi itse suoritettua palvelun vastikkeettoman luovutuksen oman käytön verotuksen edellytyksenä on yleensä, että palvelu suoritetaan verollisen liiketoiminnan yhteydessä. Ellei verovelvollisuuden alaraja muun myynnin johdosta ylittyisi, tällaista palvelua ei otettaisi huomioon alarajaa määritettäessä, koska sitä ei tällöin olisi suoritettu verollisen liiketoiminnan yhteydessä. Jos verovelvollisuuden alaraja sitä vastoin muun myynnin johdosta ylittyisi tai jos myyjä olisi hakeutunut verovelvolliseksi, palvelu otettaisiin huomioon huojennusta laskettaessa, koska se olisi suoritettu verollisen liiketoiminnan yhteydessä. Esimerkiksi henkilökunnalle luovutettujen tarjoilupalvelujen oma käyttö otettaisiin kuitenkin huomioon sekä verovelvollisuuden alarajaa että huojennusta laskettaessa, koska verotuksen edellytyksenä ei tällöin ole palvelun tapahtuminen verollisen liiketoiminnan yhteydessä. Lain 22 a §:n mukaista vähäistä omaa käyttöä ei luettaisi verovelvollisuuden alarajan tai huojennuksen perustana olevaan liikevaihtoon, koska siitä ei suoriteta veroa. Oman käytön osalta myynnin arvona pidettäisiin lain 74—77 §:n mukaista veron perustetta.

Pykälän 2 momentin mukaan liikevaihtoon ei lueta muun muassa käyttöomaisuuden myyntiä. Tällaisen myynnin huomioon ottaminen aiheuttaisi liikevaihtoon suuria kerta-

luontoisia muutoksia ja antaisi vääristävän kuvan verovelvollisen liiketoiminnan todellisesta laajuudesta. Käyttöomaisuuden myyntiä ei luettaisi myöskään huojennuksen perusteena olevaan liikevaihtoon. Säännöksen sanamuotoa täsmennettäisiin siten, että se koskisi myös oman käytön verotusta. Esimerkiksi tilanteessa, jossa käyttöomaisuuskiinteistö otetaan yksityiskäyttöön tai muuhun vähennyskelvottomaan käyttöön, omaan käyttöön ottamista ei luettaisi verovelvollisuuden eikä huojennuksen perusteena olevaan liikevaihtoon.

Koska verovelvollisuuden alaraja ja siihen liittyvä huojennus määriteltäisiin tilikauden eikä kalenterivuoden liikevaihdon perusteella, pykälään otettaisiin uusi 3 momentti niitä tilanteita varten, joissa yrityksen tilikausi on lyhyempi tai pitempi kuin 12 kuukautta. Tilikauden verollinen liikevaihto olisi tällöin muunnettava vastaamaan 12 kuukauden liikevaihtoa. Muuntaminen tapahtuisi kertomalla tilikauden verollinen liikevaihto luvulla 12 ja jakamalla se tilikauden kuukausien lukumäärällä. Muunnettua määrää verrattaisiin 8 500 euron rajaan verovelvollisuuden edellytyksiä arvioitaessa. Säännöstä sovellettaisiin myös huojennuksen määrää laskettaessa.

Nykyinen 3 momentin säännös siirtyisi 4 momentiksi.

32 §. Pykälän 2 momentin 2 kohdassa säädetään kiinteistöhallintapalvelun oman käytön verotuksen alarajasta. Kohtaan tehtäisiin alarajan tarkistamisesta aiheutuva muutos. Momentin 1 kohtaan ei tehtäisi muutoksia.

33 §. Pykälässä säädetään itse suoritetun rakentamispalvelun oman käytön verotuksesta. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin kiinteistöhallintapalvelun oman käytön verotuksen alarajan tarkistamisesta aiheutuva muutos.

Pykälän mukaan oman käytön veroa suoritetaan kiinteistön uudisrakentamiseen tai perusparantamiseen liittyvästä rakentamispalvelusta silloin, kun elinkeinonharjoittaja myy kiinteistön tai ottaa sen muuhun kuin vähennyksen oikeuttavaan käyttöön, jos rakentamispalvelun tai kiinteistön hankinnasta on voitu tehdä vähennys tai jos rakentamispalvelu on itse suoritettu vähennykseen oikeuttavaan käyttöön. Oman käytön verotus kohdistuu itse suoritettuihin rakentamispalveluihin vain, jos kalenterivuoden aikana suorite-

tuista palveluista aiheutuneet palkkakustannukset sosiaalikuluneen ylittävät 30 500 euroa.

Rakentamispalvelut ovat 32 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaisesti kiinteistöhallintapalveluja. Muussa kuin vähennykseen oikeuttavassa käytössä olevaan kiinteistöön itse suoritetuista rakentamispalveluista ei siten tulisi ehdotetun 32 §:n muutoksen johdosta suoritaa oman käytön veroa kiinteistöhallintapalveluna, jos palkkakustannukset sosiaalikuluneen eivät ylitä kalenterivuoden aikana 35 000 euroa. Myös sellaisen kiinteistön uudisrakennus- tai peruskorjaustyöt, joka vasta myöhemmin siirretään muuhun kuin vähennykseen oikeuttavaan käyttöön tai myydään, tulisi verottaa samoin perustein. Tämän vuoksi 33 §:n 3 momentissa säädetty itse suoritettujen rakentamispalvelujen oman käytön verotuksen alaraja ehdotetaan vastavasti nostettavaksi 30 500 eurosta 35 000 euroon.

14 a luku. Verovelvollisuuden alarajaan liittyvä huojennus

Lakiin lisättäisiin uusi 14 a luku, jossa säädettäisiin verovelvollisuuden alarajaan liittyvästä huojennuksesta.

149 a §. Pykälässä säädettäisiin verovelvollisuuden alarajaan liittyvän huojennuksen määräytymisperusteista.

Pykälän 1 momentin mukaan verovelvollinen, jonka tilikauden liikevaihto ylittää verovelvollisuuden 8 500 euron alarajan, saisi huojennuksen tilikaudelta tilitettävästä verosta. Huojennuksen suuruus määräytyisi momentissa esitetyn laskukaavan perusteella. Kaavan mukaan huojennuksen määrä pieneneisi liukuvasti liikevaihdon kasvaessa.

Tilikauden liikevaihdolla tarkoitettaisiin 3 §:n mukaista tilikauden liikevaihtoa. Liikevaihtoon luettaisiin siten vain 3 §:n 2 momentissa mainitut verolliset ja verottomat myynnit. Verovelvollisuuden alarajaa sovellettaessa liikevaihtoon luettavilla myyntihinnoilla tarkoitetaan ostajilta veloitetuja määriä riippumatta siitä, sisältyykö hintoihin arvonlisäveron osuus vai ei. Huojennuksen perusteena olevaan liikevaihtoon myyntihinnot luettaisiin kuitenkin aina ilman veron osuutta. Jos verovelvollisen tilikausi on lyhy-

empi tai pitempi kuin 12 kuukautta, tilikauden liikevaihto muunnettaisiin huojennuksen määrää laskettaessa vastaamaan 12 kuukauden liikevaihtoa ehdotetun 3 §:n 3 momentin mukaisesti.

Tilikaudelta tilitettävällä verolla tarkoitet-

taisiin kaavassa lain 147 §:n 1 momentin mukaisesti tilikaudelle 13 luvun mukaan kohdistettavien suoritettavien ja vähennettävien verojen erotusta. Tilitettävään veroon ei kuitenkaan luettaisi jäljempänä 4 momentissa mainittuja eriä.

Esimerkki 1.

Tilikauden liikevaihto		18 000 euroa
Tilikaudelta tilitettävä vero		2 000 euroa
Huojennus = 2 000 — $\frac{(18\,000 - 8\,500) \times 2\,000}{11\,500}$ =		348 euroa
Lopullinen vero	2 000 — 348 =	1 652 euroa

Esimerkki 2.

Tilikauden (18 kk) liikevaihto		27 000 euroa
Tilikaudelta (18 kk) tilitettävä vero		3 000 euroa
Tilikauden (12 kk) muunnettu liikevaihto $\frac{12 \times 27\,000}{18}$ =		18 000 euroa
Huojennus = 3 000 — $\frac{(18\,000 - 8\,500) \times 3\,000}{11\,500}$ =		522 euroa
Lopullinen vero	3 000 — 522 =	2 478 euroa

Pykälän 2 momentin mukaan verovelvollinen, jonka tilikauden liikevaihto ilman veron osuutta on enintään 8 500 euroa, saisi huojennuksena koko tilikaudelta tilitettävän veron. Tämä koskisi lähinnä niitä vähäisen toiminnan harjoittajia, jotka ovat hakeutuneet verovelvollisiksi 12 §:n perusteella tai jotka ovat arvioineet liikevaihtonsa toteutunutta suuremmaksi ja tämän vuoksi ilmoittautuneet verovelvollisiksi.

Pykälän 3 momentissa lueteltaisiin tilanteet, joissa verovelvollinen ei olisi lainkaan oikeutettu huojennukseen. Huojennusta ei sovellettaisi, jos laskukaavan perusteella laskettu huojennus olisi negatiivinen. Laskukaavan mukainen huojennus muuttuu negatiiviseksi tilikauden liikevaihdon ylittäessä 20 000 euroa. Huojennusta ei siten myönnettäisi tämän liikevaihtorajan ylittäville yrityksille. Huojennusta ei myöskään sovellettaisi, jos tilikaudelta tilitettävä vero on negatiivinen eli jos tilikauden vähennettävät verot ylittävät suoritettavat verot siten, että verovelvollinen olisi oikeutettu palautukseen. Huojennusta ei sovellettaisi kuntaan eikä sel-

laiseen ulkomaalaiseen, jolla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa. Viimeksi mainittuihin ei sovelleta myöskään verovelvollisuuden alarajasäännöstä.

Pykälän 4 momentissa lueteltaisiin liike-toimet, joiden osalta huojennusta ei myönnettäisi. Huojennusta ei saataisi metsätaloudesta tilitettävästä verosta, verovelvolliseksi hakeutuneen kiinteistön käyttöoikeuden luovuttajan tilittämästä verosta eikä käyttöomaisuuden myynnistä suoritettavasta verosta.

Metsätalouden määrittelyssä noudatettaisiin soveltuvin osin tuloverotuksessa omak-suttua käytäntöä. Huojennukseen ei siten oikeuttaisi oman metsätalouden harjoittamiseen liittyvä puun tai hakkuuoikeuksien myynti. Metsätalouteen ei sitä vastoin luettaisi esimerkiksi toisen metsään kohdistuvan työsuorituksen myyntiä.

Pykälän 5 momentin mukaan huojennusta laskettaessa 4 momentissa mainittuja eriä ei luettaisi tilikaudelta tilitettävään veroon. Säännös koskisi verovelvollisia, jotka harjoittavat 4 momentissa tarkoitettua toiminnan ohella myös huojennukseen oikeuttavaa toi-

mintaa. Esimerkiksi metsätaloutta, verollista kiinteistön vuokrausta ja korjaustoimintaa harjoittavan verovelvollisen korjaustoiminnan huojennus laskettaisiin siten, että kaikki edellä mainitut myynnit luettaisiin 3 §:n mukaisesti huojennuksen perusteena olevaan liikevaihtoon, mutta huojennukseen oikeuttavaan tilitettävään veroon luettaisiin vain korjaustoimintaan liittyvistä myynneistä suoritettavat ja ostoista vähennettävät verot. Käyttöomaisuuden myyntiä ei luettaisi huojennuksen perusteena olevaan liikevaihtoon eikä myynnistä suoritettavaa veroa huojennukseen oikeuttavaan tilitettävään veroon. Käyttöomaisuuden ostot sitä vastoin vähennettäisiin huojennukseen oikeuttavasta tilikauden tilitettävästä verosta.

149 b §. Pykälässä säädettäisiin huojennusmenettelystä kuukausitilitysmenettelyssä olevien verovelvollisten osalta.

Verovelvolliset, joiden verokausi on kalenterikuukausi, maksaisivat nykyiseen tapaan verokaudelta tilitettävän veron kuukausittain valtiolle. Pykälän 1 momentin mukaan verovirasto maksaisi huojennuksen verovelvolliselle tilikauden päätyttyä hakemuksen tai muun saadun selvityksen perusteella. Verovelvolliselle maksettavasta huojennuksesta vähennettäisiin maksamatta oleva tilikaudelta tilitettävä vero. Huojennuksena takaisin maksettavalle määrälle ei maksettaisi korkoa. Veronkantoasetuksen (903/1978) 21 §:n 1 momentin mukaisesti veroa ei palautettaisi, jos palautettava määrä alittaa viisi euroa.

Pykälän 2 momentin mukaan huojennusta koskeva hakemus olisi tehtävä kolmen vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jota huojennus koskee.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin virheellisesti liian suurena myönnetyn huojennuksen johdosta tehtävästä maksuunpanosta.

Maksuun pantavaa veroa voitaisiin 4 momentin mukaan korottaa 154 §:ssä säädettyin edellytyksin ja sille määrättäisiin veronlisäystä. Viivästysseuraamukset määräytyisivät 154 §:n mukaisesti, koska huojennus toteutettaisiin kuukausitilitysmenettelystä erillisenä palautuksena.

149 c §. Pykälässä säädettäisiin huojennusmenettelystä vuositilitysmenettelyssä olevien verovelvollisten osalta. Vuositilitysmenettely koskee lain 162 §:n 4 momentissa tarkoitettu-

ja alkutuotannon harjoittajia ja taide-esineiden tekijöitä sekä 13 c §:ssä tarkoitettuja paliskuntaryhmiä.

Pykälän mukaan verovelvollinen, jonka verokausi on kalenterivuosi tai poronhoitovuosi, vähentäisi huojennuksen verokaudelta tilitettävästä verosta. Tällaisten elinkeinonharjoittajien tulisi ilmoittaa antamansa veroilmoituksen yhteydessä myös huojennuksen laskemista koskevat tiedot. Toisin kuin kuukausitilitysmenettelyssä olevat verovelvolliset, vuositilitysmenettelyssä olevat laskisivat huojennuksen suuruuden oma-aloitteisesti, vähentäisivät sen verokaudelta tilitettävästä verosta ja maksaisivat erotuksen valtiolle. Palautusmenettelyä ei siten näissä tilanteissa tarvittaisi.

Vuositilitysmenettelyssä olevan verovelvollisen virheellisesti liian suurena saamaan huojennukseen sovellettaisiin lähtökohtaisesti samoja 19 luvun veron määräämistä koskevia säännöksiä kuin tilikaudelta maksamatta olevaan veroon. Jos huojennus olisi saatu virheellisesti liian pienenä, verovelvollinen voisi pyytää palautusta tai oikaisua 191 §:n 2 momentin tai 192 §:n perusteella.

149 d §. Pykälässä säädettäisiin huojennuksen oikaisemisesta tilikaudelta suoritettavan tai vähennettävän veron määrää koskevan maksuunpano-, jälkiverotus-, palautus-, oikaisu- tai uudelleen käsittelypäätöksen tai valituksen annetun päätöksen johdosta. Jos huojennus osoittautuu liian suureksi tai liian pieneksi sen vuoksi, että tilikauden verotus on ollut virheellinen, huojennusta oikaistaisiin. Oikaisu tehtäisiin tällöin määräajoista ja jälkiverotuksen edellytyksistä riippumatta.

149 e §. Huojennusta koskevaan menettelyyn sovellettaisiin muutoin soveltuvin osin arvonlisäverolain menettelyä koskevia säännöksiä. Lisäksi huojennukseen sovellettaisiin, mitä muualla lainsäädännössä säädetään arvonlisäverosta ja sen palautuksesta.

208 a §. Pykälän mukaan niiden verovelvollisten, jotka eivät ole kirjanpitovelvollisia, tilikautena pidetään kalenterivuotta. Vuositilitysmenettelyn piiriin kuuluvat verovelvolliset eivät pääsääntöisesti ole kirjanpitovelvollisia, joten sekä heidän verokautensa että tilikautensa on kalenterivuosi. Vuositilitysmenettelyn piiriin voi kuitenkin kuulua myös kirjanpitovelvollisia verovelvollisia, joilla

voi olla kalenterivuodesta poikkeava tilikausi. Vuositilitysmenettelyn piiriin kuuluvien verovelvollisten verokaudelta tilitettävä vero ja siitä myönnettävä huojennus tulisi laskea samalta ajanjaksolta. Tämän vuoksi säännöstä muutettaisiin siten, että vuositilitysmenettelyyn kuuluvien verovelvollisten tilikautena pidettäisiin arvonlisäverolain säännöksiä sovellettaessa aina kalenterivuotta. Paliskuntaryhmän tilikausi olisi poronhoitovuosi.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 2004 alusta.

Verovelvollisuuden alarajaan liittyvää huojennusta sovellettaisiin lain voimaantulopäi-

vänä tai sen jälkeen alkavaan tilikauteen tai tilikauden osaan, jos tilikausi on alkanut ennen mainittua ajankohtaa. Niiden tilikausien tai tilikausien osien osalta, jotka päättyvät vuoden 2004 aikana, huojennusta voitaisiin hakea aikaisintaan vuoden 2005 alusta.

Kiinteistöhallintapalvelun ja itse suoritettun rakentamispalvelun oman käytön verotukseen liittyviä uusia alarajoja sovellettaisiin palveluihin, jotka suoritetaan tai otetaan omaan käyttöön lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §, 32 §:n 2 momentti, 33 §:n 3 momentti ja 208 a §, sellaisina kuin niistä ovat 3 § laissa 1486/1994 ja 915/2001, 32 §:n 2 momentti mainitussa laissa 915/2001, 33 §:n 3 momentti viimeksi mainitussa laissa ja 208 a § laissa 1486/1994, ja *lisätään* lakiin uusi 14 a luku seuraavasti:

3 §

Myyjä ei ole verovelvollinen, jos tilikauden liikevaihto on enintään 8 500 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksen perusteella merkitty verovelvolliseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun liikevaihtoon luetaan verollisten myyntien, 55, 56, 58 ja 70—72 e §:n perusteella verottomien myyntien, kiinteistön tai siihen kohdistuvien oikeuksien luovutusten sekä 41 §:ssä tarkoitettujen rahoituspalvelujen ja 44 §:ssä tarkoitettujen vakuutuspalvelujen myyntien yhteismäärä. Liikevaihtoon ei lueta liittäisluonteisten rahoitus- ja vakuutuspalvelujen eikä käyttöomaisuuden myyntejä.

Jos myyjän tilikausi on lyhyempi tai pitempi kuin 12 kuukautta, 1 momentissa tarkoitettuna tilikauden liikevaihtona pidetään määrää, joka saadaan, kun myyjän tilikauden liikevaihto kerrotaan luvulla 12 ja jaetaan tilikauden kuukausien lukumäärällä. Kuukausiksi lasketaan täydet kalenterikuukaudet.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta:

- 1) ulkomaalaiseen, jolla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa; eikä
- 2) kuntaan.

32 §

Kiinteistön omistajan tai haltijan ei ole suoritettava veroa, jos:

- 1) hän käyttää kiinteistöä pääasiallisesti asuntonaan; tai

2) hänen kalenterivuoden aikana suorittamistaan kiinteistöhallintapalveluista aiheutuneet palkkakustannukset sosiaalikuluneen eivät ylitä 35 000 euroa.

33 §

Veroa ei myöskään suoriteta itse suoritetun rakentamispalvelun 1 momentissa tarkoitusta omasta käytöstä palkkakustannusten ja niihin liittyvien sosiaalikulujen osalta, jos nämä kalenterivuoden aikana suoritetuista rakentamispalveluista aiheutuneet palkkakustannukset eivät ylitä 35 000 euroa. Tätä rajaa ei kuitenkaan sovelleta, jos elinkeinonharjoittaja on myynyt rakentamispalveluja ulkopuolisille tai harjoittanut 31 §:ssä tarkoitettua toimintaa rakentamispalvelun valmistumisajankohtana.

14 a luku

Verovelvollisuuden alarajaan liittyvä huojennus

149 a §

Verovelvollinen, jonka 3 §:ssä tarkoitettulla tavalla laskettu tilikauden liikevaihto (kaavassa liikevaihto) ilman veron osuutta ylittää 8 500 euroa, saa tilikaudelta tilitettävästä ve-

rosta (kaavassa vero) huojennuksen, jonka suuruus määräytyy seuraavasti:

$$\text{vero} - \frac{(\text{liikevaihto} - 8\,500) \times \text{vero}}{11\,500}$$

Verovelvollinen, jonka 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla laskettu tilikauden liikevaihto ilman veron osuutta on enintään 8 500 euroa, saa huojennuksena koko tilikaudelta tilitettävän veron.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos:

- 1) 1 momentissa tarkoitetun laskukaavan mukainen huojennus on negatiivinen;
- 2) tilikaudelta tilitettävä vero on negatiivinen;
- 3) verovelvollinen on ulkomaalainen, jolla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa; tai
- 4) verovelvollinen on kunta.

Huojennusta ei saada:

- 1) metsätaloudesta tilitettävästä verosta;
- 2) 30 §:ssä tarkoitetusta kiinteistön käyttöoikeuden luovuttamisesta tilitettävästä verosta; eikä
- 3) käyttöomaisuuden myynnistä suoritettava verosta.

Edellä 4 momentissa mainittuja eriä ei lue ta huojennusta laskettaessa tilikaudelta tilitettävään veroon.

149 b §

Jos verovelvollisen verokausi on kalenterikuukausi, verovirasto maksaa 149 a §:ssä tarkoitetun huojennuksen verovelvolliselle tilikauden päätyttyä hakemuksesta tai muun saadun selvityksen perusteella. Verovelvolliselle maksettavasta huojennuksesta vähennetään maksamatta oleva tilikaudelta tilitettävä vero. Huojennuksena palautettavalle verolle ei makseta korkoa.

Huojennus voidaan maksaa kolmen vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jota huojennus koskee, tai verovelvollisen sanotun ajan kuluessa tekemän vaatimuksen perusteella myöhemminkin.

Jos huojennusta on verovelvollisen antamien virheellisten tai puutteellisten tietojen johdosta maksettu verovelvolliselle liikaa, veroviraston on määrättävä liikaa maksettu määrä verovelvollisen maksettavaksi. Maksunpano voidaan tehdä kolmen vuoden ku-

luessa sen tilikauden päättymisestä, jota huojennus koskee.

Edellä 3 momentin nojalla maksuun pantavaa veroa voidaan korottaa ja sille määrätään veronlisäys 154 §:ssä säädetyn tavoin ja edellytyksin.

149 c §

Jos verovelvollisen verokausi on kalenterivuosi tai poronhoitovuosi, verovelvollinen vähentää huojennuksen verokaudelta tilitettävästä verosta. Huojennuksen laskemista koskevat tiedot annetaan veroilmoituksen yhteydessä.

149 d §

Jos huojennus on maksettu verovelvolliselle liian suurena tai liian pienenä tilikaudelta suoritettavan tai vähennettävän veron määrää koskevan maksunpano-, jälkiverotus-, palautus-, oikaisu- tai uudelleen käsittelypäätöksen, tai valitukseen annetun päätöksen johdosta, huojennusta oikaistaan. Oikaisu voidaan tehdä, vaikka jälkiverotuksen edellytykset puuttuisivat.

149 e §

Huojennukseen sovelletaan muutoin soveltuvin osin, mitä arvonlisäverosta tämän lain II osassa sekä muussa laissa säädetään.

208 a §

Niiden verovelvollisten, jotka eivät ole kirjanpitovelvollisia tai joiden verokausi on kalenterivuosi, tilikautena pidetään kalenterivuotta. Paliskuntaryhmän tilikausi on poronhoitovuosi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Lain 3 ja 149 a—149 e §:ää sovelletaan tämän lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen alkavaan tilikauteen tai tilikauden osaan, jos tilikausi on alkanut ennen mainittua ajankohtaa. Jos tilikauden osa on lyhyempi tai pitempi kuin 12 kuukautta, sovelletaan lain 3 §:n 3 momentin mukaista laskentäsääntöä. Niiden tilikausien tai tilikausien osien osalta, jotka päättyvät vuoden 2004 aikana, huojennusta voidaan hakea aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Lain 32 §:n 2 momenttia ja 33 §:n

3 momenttia sovelletaan sellaisiin rakentamispalveluihin ja muihin kiinteistöhallintapalveluihin, jotka on suoritettu tai otettu omaan käyttöön lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Helsingissä 14 päivänä marraskuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Antti Kalliomäki*

Laki**arvonlisäverolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §, 32 §:n 2 momentti ja 33 §:n 3 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi laissa 1486/1994 ja 915/2001, 32 §:n 2 momentti laissa 915/2001 ja 33 §:n 3 momentti viimeksi mainitussa laissa, ja
lisätään lakiin uusi 14 a luku seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Myyjä ei ole verovelvollinen, jos kalenterivuoden liikevaihto on enintään 8 500 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksen perusteella merkitty verovelvolliseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun liikevaihtoon luetaan verollisten myyntien, 55, 56, 58 ja 70—72 e §:n perusteella verottomien myyntien, kiinteistön tai siihen kohdistuvien oikeuksien luovutusten sekä 41 §:ssä tarkoitettujen rahoituspalvelujen ja 44 §:ssä tarkoitettujen vakuutuspalvelujen myyntien yhteismäärä. Liikevaihtoon ei lueta liitännäisluonteisten rahoitus- ja vakuutuspalvelujen eikä käyttöomaisuuden myyntihintoja.

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei sovelleta

- 1) ulkomaalaiseen, jolla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa; eikä
- 2) kuntaan.

Ehdotus

3 §

Myyjä ei ole verovelvollinen, jos *tilikauden* liikevaihto on enintään 8 500 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksen perusteella merkitty verovelvolliseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun liikevaihtoon luetaan verollisten myyntien, 55, 56, 58 ja 70—72 e §:n perusteella verottomien myyntien, kiinteistön tai siihen kohdistuvien oikeuksien luovutusten sekä 41 §:ssä tarkoitettujen rahoituspalvelujen ja 44 §:ssä tarkoitettujen vakuutuspalvelujen myyntien yhteismäärä. Liikevaihtoon ei lueta liitännäisluonteisten rahoitus- ja vakuutuspalvelujen eikä käyttöomaisuuden *myyntejä*.

Jos myyjän tilikausi on lyhyempi tai pitempi kuin 12 kuukautta, 1 momentissa tarkoitettuna tilikauden liikevaihtona pidetään määrää, joka saadaan, kun myyjän tilikauden liikevaihto kerrotaan luvulla 12 ja jaetaan tilikauden kuukausien lukumäärällä. Kuukausiksi lasketaan täydet kalenterikuukaudet.

Mitä 1 momentissa *säädetään*, ei sovelleta:

- 1) ulkomaalaiseen, jolla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa; eikä
- 2) kuntaan.

32 §

Kiinteistön omistajan tai haltijan ei ole suoritettava veroa, jos

Kiinteistön omistajan tai haltijan ei ole suoritettava veroa, jos:

1) hän käyttää kiinteistöä pääasiallisesti asuntonaan; tai

2) hänen kalenterivuoden aikana suorittamistaan kiinteistöhallintapalveluista aiheutuneet palkkakustannukset sosiaalikuluneen eivät ylitä 30 500 euroa.

1) hän käyttää kiinteistöä pääasiallisesti asuntonaan; tai

2) hänen kalenterivuoden aikana suorittamistaan kiinteistöhallintapalveluista aiheutuneet palkkakustannukset sosiaalikuluneen eivät ylitä 35 000 euroa.

33 §

Veroa ei myöskään suoriteta itse suoritetun rakentamispalvelun 1 momentissa tarkoitettua omasta käytöstä palkkakustannusten ja niihin liittyvien sosiaalikulujen osalta, jos nämä kalenterivuoden aikana suoritetuista rakentamispalveluista aiheutuneet palkkakustannukset eivät ylitä 30 500 euroa. Tätä rajaa ei kuitenkaan sovelleta, jos elinkeinonharjoittaja on myynyt rakentamispalveluja ulkopuolisille tai harjoittanut 31 §:ssä tarkoitettua toimintaa rakentamispalvelun valmistumisajankohtana.

Veroa ei myöskään suoriteta itse suoritetun rakentamispalvelun 1 momentissa tarkoitettua omasta käytöstä palkkakustannusten ja niihin liittyvien sosiaalikulujen osalta, jos nämä kalenterivuoden aikana suoritetuista rakentamispalveluista aiheutuneet palkkakustannukset eivät ylitä 35 000 euroa. Tätä rajaa ei kuitenkaan sovelleta, jos elinkeinonharjoittaja on myynyt rakentamispalveluja ulkopuolisille tai harjoittanut 31 §:ssä tarkoitettua toimintaa rakentamispalvelun valmistumisajankohtana.

14 a luku

Verovelvollisuuden alarajaan liittyvä huojennus

149 a §

Verovelvollinen, jonka 3 §:ssä tarkoitettulla tavalla laskettu tilikauden liikevaihto (kaavassa liikevaihto) ilman veron osuutta ylittää 8 500 euroa, saa tilikaudelta tilitettävistä verosta (kaavassa vero) huojennuksen, jonka suuruus määräytyy seuraavasti:

$$\text{vero} = \frac{(\text{liikevaihto} - 8\,500) \times \text{vero}}{11\,500}$$

Verovelvollinen, jonka 3 §:ssä tarkoitettulla tavalla laskettu tilikauden liikevaihto ilman veron osuutta on enintään 8 500 euroa, saa huojennuksena koko tilikaudelta tilitettävän veron.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos

- 1) 1 momentissa tarkoitettun laskukaavan mukainen huojennus on negatiivinen;
- 2) tilikaudelta tilitettävä vero on negatiivinen;

3) verovelvollinen on ulkomaalainen, jolla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa; tai

4) verovelvollinen on kunta.

Huojennusta ei saada:

1) metsätaloudesta tilitettävästä verosta;

2) 30 §:ssä tarkoitettua kiinteistön käyttöoikeuden luovuttamisesta tilitettävästä verosta; eikä

3) käyttöomaisuuden myynnistä suoritettavasta verosta.

Edellä 4 momentissa mainittuja eriä ei lueta huojennusta laskettaessa tilikaudelta tilitettävään veroon.

149 b §

Jos verovelvollisen verokausi on kalenterikuukausi, verovirasto maksaa 149 a §:ssä tarkoitetun huojennuksen verovelvolliselle tilikauden päätyttyä hakemuksesta tai muun saadun selvityksen perusteella. Verovelvolliselle maksettavasta huojennuksesta vähennetään maksamatta oleva tilikaudelta tilitettävä vero. Huojennuksena palautettavalle verolle ei makseta korkoa.

Huojennus voidaan maksaa kolmen vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jota huojennus koskee, tai verovelvollisen sanotun ajan kuluessa tekemän vaatimuksen perusteella myöhemminkin.

Jos huojennusta on verovelvollisen antamien virheellisten tai puutteellisten tietojen johdosta maksettu verovelvolliselle liikaa, veroviraston on määrättävä liikaa maksettu määrä verovelvollisen maksettavaksi. Maksuunpano voidaan tehdä kolmen vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jota huojennus koskee.

Edellä 3 momentin nojalla maksuun pantavaa veroa voidaan korottaa ja sille määrätään veronlisäys 154 §:ssä säädetyin tavoin ja edellytyksin.

149 c §

Jos verovelvollisen verokausi on kalenterivuosi tai poronhoitovuosi, verovelvollinen vähentää huojennuksen verokaudelta tilitettävästä verosta. Huojennuksen laskemista koskevat tiedot annetaan veroilmoituksessa.

208 a §

Niiden verovelvollisten, jotka eivät ole kirjanpitovelvollisia, tilikautena pidetään kalenterivuotta.

149 d §

Jos huojennus on maksettu verovelvolliselle liian suurena tai liian pienenä tilikaudelta suoritettavan tai vähennettävän veron määrää koskevan maksuunpano-, jälkiverotus-, palautus-, oikaisu- tai uudelleenkäsitteilypäätöksen, tai valitukseen annetun päätöksen johdosta, huojennusta oikaistaan. Oikaisu voidaan tehdä, vaikka jälkiverotuksen edellytykset puuttuisivat.

149 e §

Huojennukseen sovelletaan muutoin soveltuvin osin, mitä arvonlisäverosta tämän lain II osassa sekä muussa laissa säädetään.

208 a §

Niiden verovelvollisten, jotka eivät ole kirjanpitovelvollisia tai joiden verokausi on kalenterivuosi, tilikautena pidetään kalenterivuotta. *Paliskuntaryhmän tilikausi on pöronhoitovuosi.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Lain 3 ja 149 a—149 e §:ää sovelletaan tämän lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen alkavaan tilikauteen tai tilikauden osaan, jos tilikausi on alkanut ennen mainittua ajankohtaa. Jos tilikauden osa on lyhyempi tai pitempi kuin 12 kuukautta, sovelletaan lain 3 §:n 3 momentin mukaista laskentasaantöä. Niiden tilikausien tai tilikausien osien osalta, jotka päättyvät vuoden 2004 aikana, huojennusta voidaan hakea aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Lain 32 §:n 2 momenttia ja 33 §:n 3 momenttia sovelletaan sellaisiin rakentamispalveluihin ja muihin kiinteistöhallintapalveluihin, jotka on suoritettu tai otettu omaan käyttöön lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.
